

จะกลับอย่างไร : เหตุการณ์การเคลื่อนที่ในทางกลับหรือ ตรงกันข้ามในภาษาไทย

ศิโยโกะ ทาคาฮาชิ

บทคัดย่อ :

ในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยศึกษาเรื่องเหตุการณ์การเคลื่อนที่ที่แสดงด้วยคำกริยาในภาษาไทยห้าคำ ได้แก่ กลับ ทวน ย้อน ถอย และ ทวน ซึ่งคำกริยาเหล่านี้มีความหมายที่มีลักษณะร่วมกัน คือ การเคลื่อนที่ในทางกลับหรือตรงกันข้าม วัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างเหตุการณ์การเคลื่อนที่ห้าประเภท ผู้วิจัยพบว่าเหตุการณ์การเคลื่อนที่ดังกล่าวสามารถวิเคราะห์ได้โดยพิจารณาในทัศนหรือปัจจัยในเชิงการรับรู้และรู้คิดสามปัจจัยดังนี้ คือ 1. การมีลักษณะกล่าวคือ การเคลื่อนที่นั้นๆ จะถึงจุดหมายปลายทาง (กลับ) หรือไม่ต้องถึงจุดหมายปลายทาง (ทวน ย้อน ถอย ทวน) 2. ระบบในการพรรณนาสถานที่ กล่าวคือ เส้นทางในการเคลื่อนที่นั้น ๆ จะกำหนดด้วยระบบสัมพัทธ์ (กลับ ทวน ย้อน) หรือระบบเนื้อใน (ถอย) หรือระบบแน่นอน (ทวน) และ 3. ลักษณะรูปร่างของเส้นทางที่กำหนดด้วยระบบสัมพัทธ์ กล่าวคือ เส้นทางที่กำหนดด้วยระบบสัมพัทธ์นั้นๆ จะมีจุดอ้างอิงเพียงจุดเดียวเท่านั้น (กลับ ทวน) หรือมีจุดอ้างอิงสองจุด (ย้อน)

บทนำและวัตถุประสงค์

คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ (motion verbs) กลับ ทวน ย้อน ถอย และ ทวน แสดงการเคลื่อนที่ที่มีลักษณะร่วมกัน กล่าวคือ คำกริยาเหล่านี้ล้วนแสดงเหตุการณ์การเคลื่อนที่ในทางกลับหรือตรงกันข้าม (backward motion events) อย่างไรก็ตามหนึ่ง แต่ลักษณะของเหตุการณ์การเคลื่อนที่ที่แสดงด้วยคำเหล่านี้ไม่เหมือนกันทีเดียว ความหมายของแต่ละคำมีลักษณะเฉพาะตัว ดังนั้นในงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยจึงใคร่วิเคราะห์หาอรรถลักษณะสำคัญในความหมายของ กลับ ทวน ย้อน ถอย และ ทวน พร้อมทั้งแสดงความแตกต่างระหว่างเหตุการณ์การเคลื่อนที่แต่ละประเภทโดยใช้ผังภาพลักษณะ (image schemas) หนึ่ง ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยจะวิเคราะห์เฉพาะความหมายต้นแบบ (prototypical meanings) ซึ่งเป็นความหมายทางสถานที่ในเชิงรูปธรรม คือ การเคลื่อนที่ทางกายภาพ (physical motion) เท่านั้น แต่จะไม่วิเคราะห์ความหมายที่ขยายออกไปจากความหมายต้นแบบและกลายเป็นความหมายในเชิงนามธรรมแล้ว (extensional meanings) เช่น ผู้วิจัยจะไม่พิจารณาความหมายในเชิงนามธรรมของคำว่า ถอย คือ "ลดลง" ดังที่สังเกตเห็นได้ในประโยค "พิษถอย" เป็นต้น

วิธีดำเนินงาน

1. ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง
2. สืบค้นงานานุกรม เอกสารและหนังสือต่าง ๆ เพื่อเก็บข้อมูลซึ่งเป็นประโยคที่รวม คำว่า กลับ ทวน ย้อน ถอย และ ทวน
3. นำข้อมูลมาวิเคราะห์
4. สรุปและเสนอผลการวิจัย

ผลการวิจัย

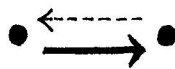
ความหมายทางสถานที่ที่แสดงด้วยคำว่า กลับ ทวน ย้อน ถอย และ ทวน ซึ่งเป็นเหตุการณ์การเคลื่อนที่ในทางกลับหรือตรงกันข้ามอย่างใดอย่างหนึ่งนั้นสามารถแสดงด้วยผังภาพลักษณะได้ดังนี้ คือ

ภาพที่ 1. ผังภาพลักษณะของการเคลื่อนที่ที่แสดงด้วยคำว่า กลับ ต.ย. “กลับบ้าน”

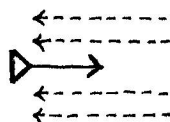
ภาพที่ 2. ผังภาพลักษณะของการเคลื่อนที่ที่แสดงด้วยคำว่า ทวน ต.ย. “ลมหวน”

ภาพที่ 3. ผังภาพลักษณะของการเคลื่อนที่ที่แสดงด้วยคำว่า ย้อน ต.ย. “ย้อนรอย”

ภาพที่ 4. ผังภาพลักษณะของการเคลื่อนที่ที่แสดงด้วยคำว่า ถอย ต.ย. “ถอยรถ”

ภาพที่ 5. ผังภาพลักษณะของการเคลื่อนที่ที่แสดงด้วยคำว่า ทวน ต.ย. “ทวนน้ำ”

มโนทัศน์หรือปัจจัยในเชิงการรับรู้และรู้คิด (cognitive notions) ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นอรรถลักษณะในการจำแนก (distinctive features) ระหว่างความหมายของ กลับ ทวน ย้อน ถอย และ ทวน ได้นั้นมีสามปัจจัยดังต่อไปนี้ คือ

1. การณ์ลักษณะ (aspect) คือ การเคลื่อนที่นั้นๆ จะถึงจุดหมายปลายทาง (กลับ) หรือไม่จำเป็นที่จะต้องถึงจุดหมายปลายทาง (ทวน ย้อน ถอย ทวน)

คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ประเภทแรกแสดงการณ์ลักษณะสิ้นสุด (telic aspect) ส่วนคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ประเภทหลังไม่แสดงการณ์ลักษณะสิ้นสุด (atelic aspect) แต่แสดงการณ์ลักษณะดำเนินต่อเนื่อง (continuous/durative aspect)

2. ระบบในการพรรณนาสถานที่ (linguistic frames of reference) คือ เส้นทางในการเคลื่อนที่นั้นๆ จะสามารถกำหนดได้ด้วยระบบสัมพันธ์ (กลับ ทวน ย้อน) หรือ ระบบเนื้อใน (ถอย) หรือ ระบบแน่นอน (ทวน)

Levinson (1996 : 109-169) กล่าวว่าวิธีการพรรณนาสถานที่ในภาษาต่างๆ มีระบบสามระบบคือ 1. ระบบสัมพันธ์ (relative system) ซึ่งเกี่ยวกับจุดมอง (view point) หรือจุดอ้างอิง (reference point) ยกตัวอย่างของทิศทางที่กำหนดด้วยระบบสัมพันธ์ เช่น ข้างหน้า/ข้างหลัง (ahead/behind) เบื้องบน/เบื้องล่าง (above/below) เป็นต้น 2. ระบบเนื้อใน (intrinsic system) ซึ่งเกี่ยวกับคุณสมบัติหรือรูปร่างที่มีอยู่ดั้งเดิม (inherent shape) เช่น อยุ่ส่วนต่างๆ ยกตัวอย่างของทิศทางที่กำหนดด้วยระบบเนื้อใน เช่น ด้านหน้า/ด้านหลัง (front/back) ด้านข้าง (left/right sides) ด้านบน/ด้านล่าง (top/bottom) เป็นต้น และ 3. ระบบแน่นอน (absolute system) ซึ่งเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่มีลักษณะคงที่ (fixed setting) เช่น สภาพภูมิประเทศ ตำแหน่งของดวงดาว ฯลฯ ยกตัวอย่างของทิศทางที่กำหนดด้วยระบบแน่นอน เช่น ทิศเหนือ/ทิศใต้/ทิศตะวันออก/ทิศตะวันตก (north/south/east/west) ระดับพื้นที่สูง/ระดับพื้นที่ต่ำ (uphill/downhill) เป็นต้น

3. ลักษณะรูปร่างของเส้นทางที่กำหนดด้วยระบบสัมพันธ์ (configuration of the relative path of motion) คือ เส้นทางที่กำหนดด้วยระบบสัมพันธ์นั้นๆ จะมีจุดอ้างอิงเพียงจุดเดียว (กลับ ทวน) หรือมีจุดอ้างอิงสองจุด (ย้อน)

ถ้ามีจุดอ้างอิงเพียงจุดเดียว เส้นทางในการเคลื่อนที่ก็จะมีลักษณะที่เริ่มจากจุดอ้างอิงและกลับสู่จุดอ้างอิงเดิม (กลับ ทวน) แต่ถ้ามีจุดอ้างอิงสองจุด เส้นทางในการเคลื่อนที่ก็จะมีลักษณะที่ไปกลับระหว่างจุดอ้างอิงสองจุดนั้น (ย้อน) ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า ย้อน ต้องแสดงการเคลื่อนที่ในทิศทางไปกลับทั้งสองทิศทางความจริงแล้ว ย้อน แสดงการเคลื่อนที่ในทิศทางกลับเพียงทิศทางเดียว แต่เราสมมติว่าก่อนหน้านั้นมีการเคลื่อนที่ในทิศทางที่ตรงกันข้ามกับทิศทางในการเคลื่อนที่นั้นๆ

ตารางที่ 1 ข้างล่างแสดงความแตกต่างระหว่างเหตุการณ์การเคลื่อนที่ที่แสดงด้วย กลับ ทวน ย้อน ถอย และ ทวน โดยใช้มโนทัศน์หรือปัจจัยในเชิงการรับรู้และรู้คิดสามปัจจัยดังกล่าวข้างต้นเป็นอรรถลักษณะในการจำแนก

ตารางที่ 1. ความแตกต่างระหว่างเหตุการณ์การเคลื่อนที่ที่แสดงด้วย กลับ ทวน ย้อน ถอย และ ทวน

	[การณั้ลักษณะ]	[ระบบในการพรรณนาสถานที่]	[จุดอ้างอิงในการกำหนดเส้นทาง]
<u>กลับ</u>	+ สิ้นสุด	ระบบสัมพันธ์	จุดอ้างอิงมีจุดเดียว
<u>ทวน</u>	- สิ้นสุด	ระบบสัมพันธ์	จุดอ้างอิงมีจุดเดียว
<u>ย้อน</u>	- สิ้นสุด	ระบบสัมพันธ์	จุดอ้างอิงมีสองจุด
<u>ถอย</u>	- สิ้นสุด	ระบบเนื้อใน	
<u>ทวน</u>	- สิ้นสุด	ระบบแน่นอน	

จากตารางข้างต้น จะสังเกตเห็นได้ว่า กลับ มีลักษณะเด่นซึ่งไม่เหมือนกับคำกริยาอื่น กล่าวคือ กลับ แสดงการณั้ลักษณะสิ้นสุด นั่นหมายความว่า การเคลื่อนที่ที่แสดงด้วย กลับ ต้องมีจุดหมายปลายทางหรือจุดสิ้นสุดในการเคลื่อนที่ ดังนั้น คำว่า กลับ จึงสามารถปรากฏในตำแหน่งข้างหน้านามวลีที่บอกจุดหมายปลายทางในการเคลื่อนที่โดยตรงได้ ดังในตัวอย่าง (1) ข้างล่าง พึงสังเกตว่าจุดหมายปลายทางในการกลับนั้นต้องเป็นจุดเดียวกันกับจุดเริ่มต้น (เช่น ในการ “กลับบ้าน” ผู้กระทำจะต้องกลับบ้านที่เขาได้อยู่ในเวลาใดเวลาหนึ่งก่อนหน้านั้น) ส่วนการเคลื่อนที่ที่แสดงด้วยคำกริยาอื่น ๆ แสดงการณั้ลักษณะดำเนินต่อเนื่อง จึงไม่บ่งบอกจุดหมายปลายทางในการเคลื่อนที่แต่อย่างใด คำกริยาเหล่านี้จึงไม่สามารถปรากฏในตำแหน่งข้างหน้านามวลีที่บอกจุดหมายปลายทางโดยตรงได้ ดังในตัวอย่าง (2) ถ้าจะต้องการระบุจุดหมายปลายทาง ก็จะต้องนำกริยารอง คือ “ไป/มา (ถึง/ที่)” มาวางในตำแหน่งระหว่างคำกริยาเหล่านี้กับนามวลีที่บอกจุดหมายปลายทาง ดังในตัวอย่าง (3) หรือในกรณีที่จุดหมายปลายทางเป็นจุดเดียวกันกับจุดเริ่มต้น ก็จะต้องนำ กลับ มาวางในตำแหน่งข้างหลังคำเหล่านี้ ดังในตัวอย่าง (4) แต่คำว่า ทวน ไม่สามารถปรากฏในตำแหน่งข้างหน้า กลับ โดยตรงได้ ดังในตัวอย่าง (5) ซึ่ง อาจเป็นเพราะว่า ทวน เป็นคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ประเภทที่แสดงลักษณะในการเคลื่อนที่ (manner - of - motion verb) คือเคลื่อนที่ไปโดยดำเนินการบางอย่างโดยหนึ่งที่มีในสถานการณ์นั้น ๆ มากกว่าเป็นคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ประเภทที่แสดงทิศทางในการเคลื่อนที่ (directional verb) ดังนั้น จึงไม่ค่อยสัมพันธ์กับมโนทัศน์ที่เกี่ยวกับเส้นทางในการเคลื่อนที่ ซึ่งรวมถึงจุดหมายปลายทางด้วย

- (1) กลับบ้าน
- (2) *ทวนบ้าน *ย้อนบ้าน *ถอยบ้าน *ทวนบ้าน
- (3) ทวนกลับไปที่นี่ ย้อนไปที่นั่น ถอยไปที่นั่น ทวน(น้ำ)ไปที่นั่น
- (4) ทวนกลับ ย้อนกลับ ถอยกลับ
- (5) *ทวนกลับ

การเคลื่อนที่ที่แสดงด้วย กลับ และการเคลื่อนที่ที่แสดงด้วย ทวน (ดูภาพที่ 1 และ ภาพที่ 2 ตามลำดับ) มีจุดอ้างอิงเพียงจุดเดียว กล่าวคือ คำกริยาเหล่านี้แสดงการเคลื่อนไปตามเส้นทางในลักษณะที่เริ่มจากจุดอ้างอิงจุดใดจุดหนึ่งและเวียนกลับมาสู่จุดอ้างอิงจุดเดิม (เช่น เส้นทางในการ “กลับบ้าน” มีจุดอ้างอิงจุดเดียวคือ บ้าน และเส้นทางในการ “ทวนกลับมา” มีจุดอ้างอิงจุดเดียวคือ สถานที่ที่ผู้พูดอยู่) แต่ก็มี ความแตกต่างระหว่างการเคลื่อนที่สองประเภทนี้ตรงที่ว่า การเคลื่อนที่ประเภทแรก (กลับ) แสดงการณั้ลักษณะสิ้นสุดซึ่งต้องแสดงถึงจุดหมายปลายทางในการเคลื่อนที่อย่างแน่นอน ถึงแม้ว่าไม่มีนามวลีที่บอกจุดหมายปลายทางใดๆ ปรากฏในตำแหน่งข้างหลัง กลับ ก็ตาม แต่เราก็เข้าใจว่าเส้นทางในการเคลื่อนที่ที่แสดงด้วย กลับ นั้นต้องสิ้นสุดในจุดหมายปลายทางจุดใดจุดหนึ่ง

ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า กลับ จะเน้นขั้นตอนสุดท้ายของการเคลื่อนที่เพียงอย่างเดียวโดยไม่สนใจในเรื่องลักษณะรูปร่างของเส้นทางในการเคลื่อนที่ ด้วยเหตุนี้ กลับ จึงสามารถแสดงการเคลื่อนที่ตามเส้นทางที่มีลักษณะไม่แน่ชัดหรือการเปลี่ยนทิศทางได้อีกด้วย (เช่น “กลับรถ” “กลับหน้าเป็นหลัง”) ในทางกลับกันการเคลื่อนที่ประเภทหลัง (หวน) แสดงการณัลักษณะดำเนินต่อเนื่อง คือ หวน ไม่บ่งบอกถึงจุดหมายปลายทางในการเคลื่อนที่ แต่แสดงความต่อเนื่องในการเคลื่อนที่ไปจากจุดอ้างอิงจุดใดจุดหนึ่งตามเส้นทางที่มีลักษณะเวียนกลับมาสู่จุดเดิม ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า หวน จะเน้นลักษณะรูปร่างของเส้นทางในการเคลื่อนที่ คือ เป็นวงกลม

การเคลื่อนที่ที่แสดงด้วย ย้อน (ดูภาพที่ 3) มีลักษณะร่วมกันกับการเคลื่อนที่ที่แสดงด้วย กลับ และการเคลื่อนที่ที่แสดงด้วย หวน ดังกล่าวข้างต้น คือ เส้นทางในการเคลื่อนที่ทั้งสามประเภทจะสามารถกำหนดได้ด้วยระบบสัมพัทธ์ เนื่องจากเส้นทางในการเคลื่อนที่ประเภทเหล่านี้กำเนิดมาจากจุดอ้างอิง กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เวลาเรากล่าวถึงการเคลื่อนที่ประเภทเหล่านี้ เราจะต้องอ้างอิงถึงจุดอ้างอิงเพื่อกำหนดเส้นทางในการเคลื่อนที่นั้น ๆ เส้นทางในการเคลื่อนที่ที่แสดงด้วย กลับ และ หวน มีจุดอ้างอิงเพียงจุดเดียวซึ่งทำหน้าที่เป็นทั้งจุดเริ่มต้นและจุดหมายปลายทางในเวลาเดียวกัน ส่วนเส้นทางในการเคลื่อนที่ที่แสดงด้วย ย้อน จะประกอบด้วยจุดอ้างอิงสองจุด (เช่น เส้นทางในการ “ย้อนรอย” ประกอบด้วยจุดอ้างอิงสองจุดคือ จุดปลายทางสองจุดของรอย) การเคลื่อนที่ที่แสดงด้วย ย้อน จะเริ่มต้นจากจุดเปลี่ยนทิศทาง (turning point) และกลับไปตามเส้นทางเดิมโดยสมมติว่าก่อนหน้านั้นมีการเคลื่อนที่ในทิศทางที่ตรงกันข้ามกับการเคลื่อนที่นั้น ๆ

การเคลื่อนที่ที่แสดงด้วย ถอย (ดูภาพที่ 4) เป็นการเคลื่อนที่ไปตามเส้นทางในทิศทางที่กำหนดด้วยระบบเนื้อในชนิดหนึ่ง คือ ข้างหลัง เหตุการณ์การเคลื่อนที่ที่แสดงด้วย ถอย ในแต่ละกรณีเรารู้ว่าสิ่งที่เคลื่อนที่จะเคลื่อนที่ไปในทิศทางใดโดยคำนึงถึงลักษณะรูปร่างของสิ่งที่เคลื่อนที่นั้น

การเคลื่อนที่ที่แสดงด้วย หวน (ดูภาพที่ 5) เป็นการเคลื่อนที่ไปในทิศทางที่ตรงกันข้ามกับทิศทางที่กำหนดด้วยระบบแนนอนชนิดหนึ่ง คือ ทิศทางที่มีอยู่ในสภาพแวดล้อมและมีอิทธิพลต่อการเคลื่อนที่นั้น ๆ เช่น กระแสน้ำ กระแสลม เป็นต้น ซึ่งถูกนำมาใช้ในการกำหนดเส้นทางในการเคลื่อนที่ที่แสดงด้วย หวน

ลักษณะเฉพาะตัวของเหตุการณ์การเคลื่อนที่ที่แสดงด้วยคำว่า กลับ หวน ย้อน ถอย และ หวน แต่ละประเภทจะสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้ คือ

1. การเคลื่อนที่ที่แสดงด้วย กลับ แสดงการณัลักษณะสิ้นสุดซึ่งต้องบ่งบอกถึงจุดหมายปลายทางในการเคลื่อนที่ และจุดหมายปลายทางจะต้องเป็นที่เดียวกันกับจุดเริ่มต้น
2. เส้นทางในการเคลื่อนที่ที่แสดงด้วย หวน มีจุดอ้างอิงเพียงจุดเดียวเช่นเดียวกันกับ กลับ ดังกล่าวข้างต้น แต่ หวน ไม่แสดงการณัลักษณะสิ้นสุด เพียงแต่แสดงการเคลื่อนที่ไปตามเส้นทางที่เริ่มจากจุดใดจุดหนึ่งและเวียนกลับมาสู่จุดเดิม
3. เส้นทางในการเคลื่อนที่ที่แสดงด้วย ย้อน มีจุดอ้างอิงสองจุด คือ จุดเริ่มต้นซึ่งเท่ากับจุดเปลี่ยนทิศทางในการเคลื่อนที่ที่สมมติและจุดหมายปลายทางซึ่งเท่ากับจุดเริ่มต้นในการเคลื่อนที่ที่สมมติ กล่าวคือ การเคลื่อนที่ที่แสดงด้วย ย้อน เป็นการกลับไปตามเส้นทางในทิศทางตรงกันข้ามกับทิศทางในการเคลื่อนที่ที่สมมติ
4. การเคลื่อนที่ที่แสดงด้วย ถอย เป็นการเคลื่อนที่ไปในทิศทางข้างหลัง
5. การเคลื่อนที่ที่แสดงด้วย หวน เป็นการเคลื่อนที่ไปในทิศทางที่ตรงกันข้ามกับทิศทางที่มีอยู่ในสภาพแวดล้อมและมีอิทธิพลต่อการเคลื่อนที่นั้น ๆ เช่น กระแสน้ำ กระแสลม เป็นต้น

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำว่า *กลับ ทวน ย้อน ถอย และ ทวน* ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยพบว่าแม้คำกริยาเหล่านี้ล้วนแสดงเหตุการณ์การเคลื่อนที่มีลักษณะร่วมกัน ได้แก่ การเคลื่อนที่ในทางกลับหรือตรงกันข้าม ก็ตาม แต่เหตุการณ์การเคลื่อนที่แต่ละประเภทมีลักษณะเฉพาะตัว และความแตกต่างระหว่างแต่ละประเภทจะสามารถอธิบายได้โดยพิจารณาปัจจัยทางการรับรู้และรู้คิดสามปัจจัยดังนี้ คือ 1. การณ์ลักษณะ 2. ระบบในการพรรณนาสถานที่ และ 3. ลักษณะรูปร่างของเส้นทางที่กำหนดด้วยระบบสัมพันธ์

เนื่องจากผู้วิจัยศึกษาเฉพาะความหมายต้นแบบของคำว่า *กลับ ทวน ย้อน ถอย และ ทวน* ซึ่งเป็นเหตุการณ์การเคลื่อนที่ทางกายภาพ จึงไม่ได้พิจารณาถึงความหมายที่ขยายออกจากความหมายต้นแบบซึ่งเป็นความหมายในเชิงนามธรรม คือ ความหมายทางความรู้สึกนึกคิด หรือความหมายทางกาลเวลา เช่น “กลับใจ” “กลับถาม” “มูมกลับ” “ทวนนึกถึง” “ย้อนน้า” “ย้อนหลัง” “ถอยกำลัง” “ทวนเพลง” “ทวนสาบาน” ฯลฯ ผู้วิจัยคิดว่าเรื่องการขยายความหมายจากความหมายในเชิงรูปธรรมไปเป็นความหมายในเชิงนามธรรมเช่นนี้เป็นประเด็นที่น่าสนใจอีกประเด็นหนึ่ง ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าปัจจัยทางการรับรู้และรู้คิดซึ่งนำมาพิจารณาในงานวิจัยชิ้นนี้น่าจะเป็นปัจจัยสำคัญในกระบวนการขยายความหมายดังกล่าวอีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

- Levinson, Stephan C. 1996. Frames of reference and Molyneux's question : Crosslinguistic evidence. In Bloom, P., Peterson, M. A., Nedel, L., and Garrett, M. F. (eds.) *Language and space*. Cambridge: The MIT press, pp. 109-169.

ABSTRACT

How to get back ? : backward motion events in Thai

Kiyoko Takahashi

This paper deals with five motion verbs in Thai, namely, *klap*, *huan*, *yOOn*, *thOy* and *thuan*. All of these verbs express a certain kind of backward motion event in common. The purpose of the paper is to examine the distinction among the backward motion events denoted by the five verbs. It is found that their prototypical meanings can be analyzed by employing the following three cognitive notions: (1) Boundedness in time, i. e. telic or atelic aspect, (2) Linguistic frames of reference, i. e. relative or intrinsic or absolute system (Levinson 1996), and (3) Configuration of the relative path of motion, i. e. circle starting and ending a single reference point or two-way line between two reference points.